

Nyutvecklad spaningskapsel till JAS 39C

En nyutvecklad typ av taktisk spaningskapsel har beställts till Gripen. Den kommer att komplettera JAS 39-systemet med fotospaningsförmåga, något som länge stått på önskelistan.

Från och med år 2006 ska Gripen vara operativ i fotospaningsrollen. Det medger att AJS 37, den äldsta av Viggen-generationerna, då kan tas ur bruk.

AV P-O ALMSTEDT
ILLUSTRATION: KJELL STRÖM

Spaningsförmågan i JAS 39 Gripen är än så länge begränsad till radarspaning eftersom bildalstrande spaningskapacitet saknas. För att få denna förmåga måste konventionella stillbildskameror och/eller EO-sensorer (elektrooptiska) medföras i en särskild kapsel som hängs under flygplanet.

Att JAS 39 ska föras med en spaningskapsel har ingått i planeringen för JAS 39-systemet sedan starten. Arbetet med spaningskapseln har pågått med varierande intensitet sedan mitten av 1980-talet. Vid några tillfällen under 80- och 90-talen kom det också så långt att offerter infordrades från industrin. Vid dessa tillfällen stoppades dock processen när ekonomiska realiteter krävde omprioriteringar. Genom åren har spaningskapseln till Gripen, enkelt uttryckt, använts som budgetregulator.

Utbyggbar plattform

Under planeringen av Försvarmaktens ominriktning avsattes pengar i den ekonomiska så kallade JAS-ramen till en spaningskapsel med begränsad förmåga. Den skulle kunna användas främst för uppgifterna territoriell integritet och internationella insatser. Spaningskapseln skulle dock ha utvecklingspotential för att motsvara de krav som kan ställas av Försvarmaktens Målbild 2010 och där bortom.

Efter en utdragen process har till sist en taktisk spaningskapsel beställts. Upphandlingen, som har genomförts av Försvarets materielverk (FMV), skedde i internationell konkurrens och resulterade i att

ordern gick till Saab Avionics AB. Spaningskapseln baseras på en modulärt utbyggbar plattform med stor utvecklingspotential och är i sin första version försedd med en EO-sensor optimerad för spaningsuppdrag på medelhög höjd.

För användning på lägsta höjd under incidentberedskapsuppdrag förses även två av kapslarna med en konventionell stillbildskamera av typ SKA 24, en väl beprövad kamera av hög kvalitet som används i AJS 37-systemet.

Operativ 2006

De första spaningskapslarna levereras för inledande utprovningsverksamhet under 2004. Flygvapnet ska ha operativ förmåga, för nationella och internationella uppdrag, med spaningskapseln från och med 2006.

Spaningskapseln kommer att kunna användas på C- och D-versionerna av Gripen. Om och när befintliga JAS 39A/B ska modifieras för att kunna utrustas med spaningskapseln är ännu inte beslutat.

Införandet av spaningskapseln möjliggör också en slutlig avveckling av den äldsta Viggen-generationen, som använts sedan mitten av 1970-talet.

På längre sikt ska spaningskapselns utvecklingspotential tas tillvara när ekonomiska medel finns tillgängliga. En fortsatt systemutveckling planeras med sikte på samtliga flygspaningsuppdrag som finns i Försvarmaktens Målbild 2010. ●

ARTIKELFÖRFATTAREN ÄR ÖVERSTELÖJTNANT VID HÖGKVARTERETS LUFTSTRIDSDELNING.

JAS 39C kommer att utrustas med en ny typ av fotospaningskapsel som har beställts av Saab Avionics AB.

Provningsverksamhet med kapslarna planeras påbörja 2004. Flygvapnet tar dem i operativt bruk från 2006.